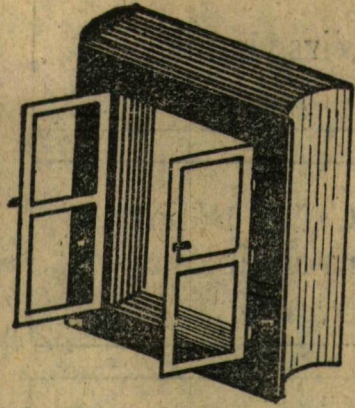

Az egyetem irodalmi műhelyének újabb kutatásairól

könyvismertetés

(Az „édes mostoha”). A szerző itt motívumvizsgálatot közöl, jelzi azoknak egybefonódását, és ami fontosabb, bemutatja fejlődésüket. Jelen esetben a költő anyaképeinek tartalmi és hangulati változásait, a „ragaszkodás és lázadás kettősségét”, az asszociációs szintek kialakulását, a fenti ambivalencia feloldódását.

A kötetet zárják Horváth Béla és Lengyel András tanulmányai. Horváth Béla Népszokások József Attila költészetében című írása a folklorisztikus elemek jelenlétét, azok fontosságát mutatja be — széleskörű szakirodalomra támaszkodva — a költő életművében. Hangsúlyozza azt, hogy e motívumok hatása többoldalú, hiszen amennyiben megtermékenyítők a műköltészetre, annyiban újító erőt is kapnak attól, s ez igaz úgy Petőfi, mint József Attila költészetében is.

Lengyel András a Móra Ferenc Múzeum Irodalomtörténeti Gyűjteményének anyagából válogatva bocsájt közre néhány darabot Juhász Gyula kiadatlan levelezéséből. Az értékes dokumentumok hozzájárulhatnak költőnk jobb megismeréséhez, művej alaposabb elemzéséhez.

Az irodalmi Acta új száma tehát olyan tanulmányokat tartalmaz, melyekben a felvetések méltók a továbbgondolásra s így részük lehet nemzeti önismeretünk pontosabb kialakításában is.

PAPP ISTVÁN

Nemzetközi szlavista konferencia a JATE-n

A JATE Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék és a Szegedi Akadémiai Bizottság közös szervezésében október 7—8-án tudományos ülésszakot rendeztek a JATE-n. A konferencia, mely a keleti-szláv népek X—XVII. századi történetének, nyelvének, irodalmának és művészetének egyes kérdéseit vitatta meg, már a harmadik az orosz tanszéken rendezett ilyen jellegű tanácskozások sorában. Az idei ülésszakon a szegedi kutatókon kívül más magyar egyetemek (ELTE, KLTE) és főiskolák (Jászberény, Csepel) szlavistái, valamint külföldi szakemberek is részt vettek. Így Szegeden üdvözölhettünk olyan jelentős tudósokat mint Balduar Panzer (Heidelberg), Konrad Onasch (Halle-am-Saale), Lila Monceva (Sumen) és Jerzy Russek (Krakó).

A kétnapos tanácskozáson összesen 17 előadás hangzott el, melyeket hozzászólások, nemegyszer élénk vita követett. A szegedi kutatók valamennyi témakörben bekapcsolódtak az ülésszak munkájába. Így a nyelvtörténetek közül H. Tóth Imre a Szluckaja Pszaltir-t választotta témául, Kaciba Ágnes egy XVII. századi szerb nyelvemlék orosz elemeiről beszélt. Kocsis Mihály pedig egy XVI. századi ukrán kódex előszavának nyelvi leírását adta. A történezművész Font Márta II. Géza és Izjaszláv kijevi fejedelem egymáshoz való viszonyát tárgyalta. Makó Ferenc a XII. századi magyar-országi kapcsolatokat értékelte. H. Tóth Ilona a nyírfakéreg-oklevelek kultúrtörténeti jelentőségét méltatta. Az eddigi ikonterlművészek kritikáját fejtegette ki V. Lepahin, míg Ferenc István Joan Exarch és Kirill Turovskij retorikáját hasonlította össze.

Amint azt H. Tóth Imre az ülésszak munkáját értékelő zárószavában kifejtette, a konferencia nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a hazai és külföldi kutatók hű képet kapjanak a magyarországi szlavisztika jelenlegi helyzetéről. Így a jövőben is lehetőség nyílik arra, hogy a hasonló témával foglalkozó kutatók összehangol-

ják munkájukat, vagy mások a jelenleg meg kevéssé ismert és feldolgozott területekről választák ki kutatásuk tárgyát. A tanácskozás sikerét mutatja többek közt az is, hogy a szervezők tervbe vették a konferencia teljes anyagának lehetőség szerint mielőbbi publikálását.

— káem —

Kulcslyuk

A József Attila Tudományegyetem Természettudományi Kara november elején rendezte meg a középiskolások pályaválasztását megkönnyítő Kari Nyit Napokat. A Szegedi Egyetem, ebből az alkalomból kétoldalas mellékletet jelent meg a gimnazisták részére Kulcslyuk címmel.

A gimnazisták reálstudományok felé orientálódását célzó kiadványunk november 1-én lát napvilágot, ennek következtében a Szegedi Egyetem november 23-1 lapszáma, a szokásos nyolc oldal helyett, hat oldal jelenik meg. (Az esetleges helyszűke miatt 23-1 számunkból kimaradó cikkeket a december 8-i Szegedi Egyetemben olvashatják az érdeklődők.)

GO klub

A JATE-klubban GO-tanfolyam indul. Ez az öszi, több mint 4000 éves kínai eredetű logikai játék fejleszt a játékosok kombinációs készségét, koncentrációs képességét és ötletességét. Európában a játék most terjed, most válik játékszenvedéllyé, sőt már az európai GO-szövetség is megalakult. Magyarországot az ELTE GO-klubcsapata képviseli.

A JATE-klubban a Go-tanfolyam október 28-án 19 órakor indul, kezdők részére. A foglalkozásokat rendszeressé szeretnék tenni a tanfolyam vezetői, ezért mindenkit szeretettel várnak, aki a játékkal megismerkedni kíván, vagy ismereteit fejleszteni szeretné.

Hol van a Bölcsész?

Féltreértés ne essék, nem a bölcsészről (hallgató) van szó. Róla általában több-kevesebb utánjárással ki lehet deríteni, hogy merre található (kollegium, alberlet, könyvtár, szórakozóhely, kocsmák-és-étel egyetem). Régi diákok még emlékezhetnek a Bölcsész című, főleg szepirodalmi jellegű írásokat tartalmazó kiadványra. Utóljára tavaly tavasszal (1981-ben, nem az elmúlt félévben!) jelent meg a Bölcsész, 1979-ben írott „dolgozatokkal”.

Jelenleg két szám is „készül”-pontosabban, tudomásom szerint, már készen van. Az egyik verseket, novellákat tartalmaz és emlékeztet Herbszt Zoltán költőre, aki tavaly nyáron hunyt el. A másik egy tanulmánygyűjtemény; a határainkon túl élő magyarok irodalmáról, történelméről, életéről szóló írások váriák a „napvilágra kerülést” — lassan másfél éve.

Nem a bűnösöket (finomabban: hanyagokat, lustákat) keresem, akik miatt a Bölcsész(ek) kéziratjai ilyen hosszú ideje lapulnak valamelyik lektor — mert több van ám! — íróasztalfiókjában, vagy éppen a nyomdában. Egyszerűen csak fel szeretném hívni a figyelmet arra, hogy újabb, másfél éve nincs Bölcsész. Aki felelős érte, tud róla, intézkedjen, hiszen bizonyára vannak rajtam kívül olyan régi olvasói, akik várják és az új bölcsészek között is akadhat — sőt biztos, hogy van — érdeklődő.

Még egy mondat az átolvasáshoz, újra — és újra átolvasóhoz, gépelőkhöz, nyomdászokhoz: Jó munkához idő kell — de miért ennyi? MÓROCZ KÁROLY

Jön a váltás...

Ernoi. A délutáni lötyögés órái. A füst még nem áthatolhatóan. Vendégek alig. A pincér, a másik asztalnál, barátival, sítárról álmodik. „Jó cucc, meg szerelés kéne!” — hallom. Beszélgetés közben azért ügyel. Mindenkit szemmel tart és kiszolgál.

Sört kérek és gyorsan egy bablevest. A válasz „frappirozott”: „Máris interpretálok!” — mondja. Hanyag, de hatásos mondat-hangsúly, áludivarias modor. Nem szimpatikus, de nem baj. A bablevest vizont előttem.

Megjelenik négy srác. Hamisítatlan „társadalmimunka-szerelés”. Kosztól nehéz tréning alsó. Föbbrétegen trikók. Tornacipő az elmaradhatatlan motyó a nylon-táskában. Még szólni sem tudnak, a hőmézőkről ábrándozó pincér megfellebbezhetetlenül közli: „Ez másodosztályú hely, ilyen ruházatban senkit nem szolgálnak ki!” A fiúk azért leülnek. Talán fáradtak. A gyümölcszedés — mégha mimelik is — fárasztó.

Gyorsan végig gondolom a beosztásokat. Alighanem tétékások. Nem méltatlankodnak, csak ülnek, Rágyújtanak. Talán ha „Toper”-szerkóban jöttek volna, itasan is kapnának sört. De még több a sziszem.

Úlnék. Tudomásul vették. Ez a legdühítőbb. Nem szólnak. Nem kérdeznak. Nem kérnek panasz-könyvet.

Magamban fontolgom, szóvá tegyem-e. Nem szeretem a konfliktus helyzeteket. Pedig szólni kellene. Az önkényességtől mindig ideges leszek. Szóljak?

Megkönnyebbülök. Jön a váltás. Miközben fizetek. A fiúk asztalán már ott a sör. A váltótárs más-ként gondolkodik. Valószínűleg az alkoholos állapotot tekintve a ki nem szolgálás kritériumának. Megnyugszom. Lehet, hogy ő még a piszkos körmű, fakó ruhás munkásokat is kiszolgálja?

— záró —

Hozzászólás a főiskolai újság ügyében

Kedves G. Zs.!

Tudod-e, hogy én is azok közé tartozom, akik már régen várják az önálló főiskolai lapot? Olyan lapot, amire azt mondhatjuk: ez a miénk. A lapot, amely nem csak egyszerűen tudósít valamiről, hanem a gondolatok cseréjét is lehetővé teszi. Olyat, amely keresztmetszetet ad a főiskolai létről, folyamatosan helyt ad az aktualitásoknak. Tudod-e, hogy azt szeretném én is, ha a főiskoláról is el lehetne mondani végre, hogy hallgatói komolyan veszik hallgatói és majdani tanári létüket. Szeretném, ha — hasonlóan más főiskolákhoz, egyetemekhez, karokhoz — minket is érdekelnének saját problémáink. Szeretném, ha beszédtema lenne az, ami kell, hogy az legyen. Milyen tanár és milyen értelmiségi válik abból, aki észre sem veszi, hogy az a közeg, amelyben él, beteg? És még inkább milyen értelmiségi válik abból, aki tud ugyan a betegségéről, de önmagát nem gyógyítja? Ilyen gyógyítást szolgálna minden-^{re} leírás a betegségről, mindenféle kísérlet vagy kezelés, ami a betegség gyógyítására szolgál. Úgy veszem észre, sokan kényelmes pozíciót választunk a gyógyulás reményében. Saját közérzetünket akarjuk javítani és elbújunk félrevonulunk. Azt hisszük, ha nem érezzük a tüneteket, a betegség nem is létezik. Így észre sem vesszük, hogy saját érzelmszerveink is megromlottak. Nem

alakulnak ki bennünk képességek a vitára, a közösségi érdekek érzékelésére, a párbeszédre. Ilyen körülmények között a legirracionalisabb dolgok is racionálisnak tűnhetnek! Ki kell alakítanunk magunkban a vitaközösséget, a közösség-szerveződésként, a párbeszédnek a képességét. Amíg ez ki nem alakul bennünk, addig vitáink csak indulatoskodások, rosszindulatú személyeskedések, közönségeink csak szánalmasan fantáziátlan együttlétekek maradnak. Akiknek gondolataik vannak, szükséges, hogy közreadják azt.

Ahhoz, hogy a beteg meggyógyuljon meg kell határozni a helyes diagnózist. De legalább olyan fontos, hogy a beteg akarjon is meggyógyulni.

Kedves G. Zs.!

Tudod-e, hogy szeptember elején én is a tiedhez hasonló cikket készültem írni a Szegedi Egyetembe. Gondoltam, én is megfogalmazom türelmetlenségemet. Éppen akkor találkoztam össze olyan főiskolásokkal, akik szintén hiányoltak egy saját lapot. Elhatároztuk, nem panaszkodunk, összeállítunk egy lapszámot. Felvettük a főiskolai KISZ-bizottság és a pártvezetőség illetékeseivel a kapcsolatot. Megtudtuk tőlük, hogy a KISZ-bizottság és a pártbizottság munkatervében is szerepel egy önálló főiskolai lap megteremtése.

Azóta gyűlnek az írások az első lapszámba. Talán

amikor e sorokat olvasod, kedves G. Zs. már meg is jelent a lap. Úgy tervezzük egyharmada vizuális anyag lesz, és az írások olyan gondolatokat tartalmaznak, amelyek egy főiskolás fejében foroghatnak. Foroghatnak, tehát fenn áll a tévedések lehetősége is. De milyen dialektika az olyan, amely kieliktja az ellentéteket a gondolkodásból? Meg kell adni a tévedések lehetőségét is.

A lap így egy nagy agy lenne, amelyben mindenféle gondolatok helyet kapnának, s az e gondolatokkal való egyetértés vagy egyet nem értés eredményezné a következő lapszám anyagát. Ezzel tulajdonképpen folytatnánk a hagyományokat, amelyek tavaly kezdődtek meg a főiskolán. Gondolok itt a Történelem tanszéken megtartott felolvasóestekre, vagy a Rajz tanszéken megrendezett kiállításra, a Rácsodálkozás címűre.)

Az „első számban” megjelenő írások a főiskolai hivatalos és spontán közösségalkotásokról, a főiskolai oktatásról szólnak, de készült fímeszé egy Jancsó-filmről, egy másik esszé a történelemről és róluink; közölnénk egy beszélgetést a magyarság „elfogyásáról”, egy riportot a magyar nemzetiségéről, s egy írást a közművelődésről.

Sajnálom, kedves G. Zs., hogy eddig nem találkoztunk, biztosan hasznos lett volna. Talán még nem késő! Kérlek, keress meg, a nevem:

VÁRSZEGI TIBOR